

Nr 670

Av herrar **Dickson** och **Fridolfsson** i Stockholm, *angående granskning av programverksamheten i radio och television.*

Det riktas från många håll stark kritik emot programverksamheten i Sveriges Radio och TV. Man anmärker på teater-, film- och underhållningsprogram. Reportage och föredrag m. m. kritiserar ifrån sakliga utgångspunkter, varvid kritiken ibland kanaliseras via Radionämnden. Därtill befarar man, att vissa programslag kan stimulera till brott eller på annat sätt vara skadliga.

Drivkraften bakom denna kritik är allmänhetens berättigade intresse av en kultiverad och intresseväckande underhållning samt av en saklig och sannfärdig information.

Möjlighet bör självfallet finnas att stävja uppenbara brister i programverksamheten. När det gäller anspråken på underhållning varierar visserligen bedömningsgrunderna, även om det inte borde vara omöjligt att finna allmänt godtagbara normer för vad som lämpar sig — och inte lämpar sig — i radio och TV hemma hos den stora allmänheten.

Beträffande mera informativt inriktade program borde någon form av granskning av sanningshalten kunna få göra sig gällande mera effektivt än vad som nu är fallet. Uppenbara felaktigheter borde kunna påtalas och föranleda åtgärder, som förhindrar upprepande.

Det är inte svårt att exemplifiera avvikelser ifrån vad som kan anses godtagbart både angående underhållningsprogram och mera informativa program. En del av den underhållning som radio och TV sänder torde sålunda kunna anses vara förargelseväckande i den mening lagen avser i andra sammanhang. I en del historisk-politiska program förekommer ibland oegentligheter, vilka även då de av experter påtalas inför Radionämnden icke föranleder någon åtgärd. Som exempel på detta kan nämnas en mycket omfattande utredning, skriven av fil. dr Åke Thulstrup, som behandlar vissa historisk-politiska radio- och TV-program, belysta i en inlägga till Radionämnden (Ärende nr 11/66, Dnr 118/66).

I beaktande av att stora delar av vårt folk tillgodoser sitt behov av underhållning och information via radio och TV torde dessa frågor äga betydande intresse. Programverksamheten har anförtrotts Sveriges Radio genom avtalet med staten. Eftersom detta avtal uppenbarligen inte innebär några verkliga garantier avseende önskvärd programkvalitet, medför den stora friheten i programutformningen vissa risker för en urartning av programmen.

Man har genom det emot Sveriges Radio generöst utformade avtalet velat tillförsäkra radio och TV ett formellt oberoende av politiska inflytelser, ett arrangemang som dock i realiteten inte utesluter andra mer eller

mindre obehöriga påverkningar av betänklig art. Detta faktum borde inrikta uppmärksamheten på avtalets beskaffenhet. Påpekas bör, att ofta vid kritik emot vad som förekommer i radio och TV från »svarandesidan» avtalet mellan staten och Sveriges Radio åberopas som ett skydd för radions och TV:s verksamhet, hur äventyrlig den än stundom gestaltar sig. Avtal, som för berörda parter och intressen ej givit vad som åsyftats, brukar bli föremål för omprövning, något som alldeles särskilt borde ske, när ett avtal visat sig ha en rakt motsatt verkan än den avsedda, vilket på goda grunder måste anses vara fallet med detta avtal.

Bland bristerna i underhållnings- och informationsprogram som här omnämnts förtjänar de programslag särskild uppmärksamhet som kan tänkas stimulera till brott.

Sålunda kan man befara, att personer med fallenhet för kriminellt beteende kan stimuleras i sådan riktning av en del våldsbetonade program särskilt i TV. En grundad uppfattning att en sådan effekt föreligger gör att en betydligt större varsamhet bör iakttagas i programverksamheten än vad som nu är fallet.

Från moralisk synpunkt behöver en sådan varsamhet inte logiskt motiveras med något fullständigt bevis att våld och kriminalitet stimuleras av vissa program. Det är fullt tillräckligt att ett sådant samband mellan program och kriminalitet hos vissa disponerade individer är troligt för att en viss varsamhet är befogad.

Från polishåll har man sålunda upprepade gånger uttalat betänkligheter emot vissa våldsprogram i TV. För att belysa den nonchalanta inställningen hos monopolföretaget Sveriges Radio och konsekvenserna därav förtjänar följande att omnämnas. Någon dag efter jordfästningen av offren för de bestialiska mordena i Handen sände TV en synnerligen hetsande film om FBI:s verksamhet, vilket bl. a. resulterade i ett nytt anfall av skjutgalenskap — denna gång i en kasern, lyckligtvis dock utan att några personsador inträffade.

Huruvida Radionämnden i sådana fall skulle kunna uppträda med större befogenheter och bättre sakkunskap är även det en fråga som borde kunna tas upp i samband med en omprövning av avtalet mellan staten och Sveriges Radio.

Under åberopande av det ovan anförda får vi härmed hemställa,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att avtalet mellan Sveriges Radio och staten tages till omprövning, syftande till att programverksamheten i radio och TV blir föremål för en fortlöpande granskning som främjar god smak, elementära sanningskrav och respekt för samhällets lagar.

Stockholm den 25 januari 1967

James I. A. Dickson (h)

Filip W. Fridolfsson (h)